

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrațiunii (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

„Foaia Poporului” — ilustrată.

Cu prima 1 Ianuarie 1897 „Foaia Poporului” intră în al 5-lea an al vieții sale plină de roade frumoase. Intrarea aceasta „Foaia Poporului” are să și-o facă într-o formă sărbătorească, pentru-că ziua de 1 Ianuarie 1897 are să fie o zi însemnată în viața ei.

La această dată „Foaia Poporului” va începe se apară ilustrată cu frumoase icoane și chipuri.

Dela începutul anului viitor „Foaia Poporului” va începe se ese în fiecare Duminecă nu numai îmbunătățită, îmbogățită și mai îngrijită ca ori-și-când, ci ea va ave se facă, ce n'a mai făcut nici o gazetă politică românească: se aducă în fiecare număr al seu icoane sau ilustrațiuni.

Până acum „Foaia Poporului” se ducea la casa Românului din toate colțurile pământului, ori-unde se afla el: în Ardeal, Banat, Țeara-Ungurească, Bucovina, România, Basarabia și Bulgaria, — și îi aducea vești, și bune și rele, îi aducea sfaturi și povețe, vorbe de luminare și învățatură, cuvinte de încurajare și mângâiere. Ea era o gazetă cum se cade, o fiică a „Tribunei”, cum mulți o numesc.

Dela Anul-Nou încolo „Foaia Poporului”, aceasta fiică a „Tribunei”, are se întrecă pe mamă-sa. Mai tinără și mai frumoasă, ea are să se înfățișeze și mai gătită și mai împodobită decât „Tribuna”, căci se va înfățișa cu chipuri și icoane.

Pe lângă mulțime de știri, învățături, sfaturi și povețe „Foaia Poporului” are se aducă fiecărui cetitor și câte o icoană sau două, după puțină și împregiurări, toate frumoase și plăcute.

Pe lângă descrierile făcute cu cuvinte, ea va aduce în totdeauna și chipul omului sau lucrului de care va fi vorba, ca toți să-l vadă mai bine și să-l cunoască. Vom da icoane din timpul de față și din trecut. Vom arăta chipul bărbaților mari ai neamului românesc, cari au făcut fapte vrednice pentru binele poporului nostru. Vom arăta icoana bărbaților noștri fruntași de acum; peste tot vom arăta chipul fiecărui bărbat, care face câte un lucru mare pentru noi și e vrednic ca toată suflarea românească să-l cunoască.

Vom da mai departe chipuri, cari ne arată portul românesc, în deosebitele lui forme din diferite ținuturi, pe unde sunt Români. Vom arăta biserici și școale românești frumoase, zidiri mărețe, chipuri despre orașe și sate, ținuturi frumoase, cu un cuvânt tot ce e frumos și vrednic ca să fie pus ca într-o oglindă înaintea ochilor cetitorilor noștri iubiți.

Știm, că și până acum „Foaia Poporului” a fost și este iubită de poporul nostru.

Vrem însă ca ea se fie și mai iubită; vrem să fie îndrăgită de tiner și bătrân, bărbați și femei, cu un cuvânt: de toți câți țin la numele frumos de Român. O împodobim deci, ca ea să fie o podoabă a mesii din casa fiecărui Român bun. Și o vom împodobi întotdeauna cu icoane mândre, frumoase și — românești, pentru-ca românească să fie podoaba casei românești. Vrem ca și mai mulți decât până acum se cunoască, se iubească și se îndrăgească „Foaia Poporului”, ca să se obișnuască a ceti și a învăța.

Vrem ca fiecare țeran român se poată ave în casă ceva frumos, bun și folositor.

Și de aceea nu vom cruța nimic ca să facem „Foaia Poporului” și mai bună, și mai folositoare, și mai frumoasă. Și pe lângă toate acestea îmbunătățiri și înfrumusețări, — deși cu icoanele ni-se înmulțesc grozav cheltuelile, — totuși prețul foii va fi numai cu 1 coroană mai scump la 1/2 an, adică cu 1 fl. la an.

Nădejdea noastră cea mai mare stă într'aceea, că cetitorii noștri cei vechi vor căuta să ne înmulțescă abonenții, ca astfel se putem mai ușor acoperi cheltuelile cari se vor înmulți la fiecare număr.

Sunt 3 milioane de Români în această țeară, adică 3 mii de mii. Să nu se afle oare — nu 3 sute de mii — dar' cel puțin 30 de mii de Români, cari se aboneze o foaie ilustrată, de o coală și jumătate fiecare număr, cu prețul de trei florini pe an?

Să nu se afle într'o sută de Români unul de acestia? Nu se poate! Trebuie să se afle, numai să-i îndemnăm și luminăm! La lucru deci, iubiți cetitori ai „Foi Poporului!” — Noi de atâtea ori v'am ajutat cu sfaturi și învățături! Acum vă cerem și noi un ajutor: înmulțiți abonenții „Foi Poporului” printre cunoscuții d-voastră, ca se putem face o foaie românească cum nu a mai fost și numai este.

La lucru, cu însuflețire și încredere!

Cel dintâiu număr ilustrat al „Foi Poporului” va apăre la anul nou, în mărime de două coale, cu mai multe chipuri. Acest număr se va trimite ca număr de probă în cinste ori-cui îl cere cu gândul de a abona „Foaia Poporului”. Toți abonenții noștri vechi vor primi acest număr, fără deosebire dacă și-au reînnoit abonamentul ori ba. Numai cât cei-ce își vor reînnoi până atunci abonamentul îl vor primi mai întâiu, și numai după aceea ceilalți. Grăbiți deci cu reînnoirea abonamentului pe anul 1897! Abonamentele se fac mai ușor cu rambursa postală, pe care abonenții noștri o primesc deodată cu numărul de față.

Prețul de abonament este următorul:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).

Pentru România și străinătate.

Pe un an întreg 15 lei.
Pe o jumătate de an 7 lei 50 bani.

Popor martir.

Românii din această țeară, de sub oblăduirea maghiară sînt un popor, care suferă din partea stăpînirilor maghiare cele mai crâncene prigoniri, — de felul cărora numai popoarele din Turcia mai parte au — și a dat și da atâtea jertfe pentru naționalitatea, limba și legea sa, încât este în adevăr un *popor martir*.

Dela 1867 încoace, de când adevărat Maghiarii au pînea și cuțitul pe mîna, în măsura în care ved, că noi nu ne plecăm spre ugarisare, în acea măsură și din an în an sînt arată tot mai aspri, tot mai mari călcători ai drepturilor noastre, tot mai mari prigonitori. Dragostea și alipirea noastră de neam în ochii Maghiarilor sînt păcate, sînt lucruri nepatriotice, cari le dau dreptul la tot felul de volnici și nedreptăți față de noi. Dacă noi venim și le spunem cu gura sau în scris, prin foi, că ceea-ce fac nu e lucru cuminte, și li facem răspunzători de urmările rele ale politicii lor greșite, ne zic că sîntem „agitatori“, că aștîm împotriva patriei și împotriva poporului maghiar și sîntem trași în judecată. De alte-ori earăși sînt Români dați în judecată pentru cîntece nevinovate, cari Maghiarilor le par primejdioase, *pentru-că sînt românești*, sau apoi pentru-că au eșit întru primirea vre-unui fruntaș al nostru și 'i-au strigat un „să trăiască“ ș. a.

Ear' a fi dat odată în judecată ca „agitator“, însemnează a fi și osândit. Multele procese din anii din urmă ni-o dovedesc aceasta pe deplin.

Așa apoi vedem, că temnițele sînt înfundate de Români, osândiți pentru lucruri de aștare. Tineri și bătrîni, femei și bărbați, inteligenți și țerani intră rînd pe rînd în temnițele ungurești pentru iubirea neamului. Osândită a fost tinerimea noastră dela școalele înalte prin pedeapsa

data vrednicului ei conducător Aurel C. Popoviciu, osândit a fost comitetul nostru național și osândiți au fost mulți alții. Ear' din an în an numărul jertfelor crește. În „Liga Română“ din București a eșit acum de curînd numărul acelor Români cari au fost osândiți în vreme de doi ani, anume în anii din urmă 1895 și 1896. E înspăimîntător acest număr și mărirea pedepselor, ce s'au dat. În anii 1895—96 au fost osândiți de judecătorii ungurești 193 de Români, *la o pedeapsă în total de 24 ani și 4 zile temnițe și 9000 fl. pedepse în bani!*

Un popor pacînic, un popor care nici-cînd n'a lucrat, nu s'a răscolat împotriva patriei, să fie astfel prigonit, încât numai în decurs de scurtă vreme de doi ani să dea din stînul sen 193 de jertfe!

Avem deci tot dreptul să zicem, că Românii sînt un *popor martir*. Da, Românii sînt supuși martiriului pentru neam, întocmai cum au suferit martirii creștinătății prigonirile pentru crucea lui Christos.

Și că Românii martiri sînt, se vede și de acolo, că toți aceia, cari osândiți au fost, au intrat cu fruntea sînină în temniță, știind că sufer pentru o cauză dreaptă și sfîntă și au eșit cu curagiu nelufrînt.

Dușmanii nostri ar pută se vază, că pe această cale nu-'și vor pută ajunge scopul. Un popor, care știe suferi atîta, fără-ca să se descuragieze, fără să se abată din calea lui națională dreaptă, nu poate fi înfrînt nici-odată.

Mai mult, prin acest martiriu vom ajunge la izbînda. Din temnițele ungurești va răsări pentru noi dreptatea și libertatea.

Stăpînitorii nostri vor ajunge în curînd acolo, încât mereu osîndind la Români vor fi ei înșiși dați osîndei din partea lumii culte.

Pentru partidul național. Pătania harnicului preot *Zevedeiu Murșan* dela Sebeș, despre care scriem la alt loc al foii noastre, n'a rămas singură, precum am prevăzut. Rînd pe rînd vin pedepsiți toți aceia, cari au chemat pe Români la adunări, cînd s'a convocat mai în urmă conferința națională.

Dela *Brașov* ne vine știrea, că directorul „Gazetei Transilvaniei“, dl *Dr. Aurel Murșanu*, pentru conchemarea adunării, care a fost oprită, e pedepsit cu 8 zile închisoare și 50 fl. pedeapsă în bani.

Poliția din *Sibiu* a citat pe membrii partidului național, cari au chemat pe alegătorii români la Sibiu, făcîndu-le cunoscut, că vor fi pedepsiți.

Asemenea a fost citat și dl *Dr. Rațiu*, pentru-că a chemat *conferința națională*, care a fost oprită.

Aceste și alte pedepse se dau, pentru-că, vezi Doamne, fostul ministru Hieronymi de slabă pomenire, a dat porunca cunoscută, că partidul național român e disolvat (șters). În capul plin de beție ungurească a stăpînitorilor nostri poate să fie, dar' se înșeală dacă cred, că și aievea aceasta e așa.

Prin porunci ministeriale și prin pedepse și măsuri de poliție *partidul național, care este întreg poporul românesc*, nu se poate nici înăduși, nici șterge.

Ardealul în primejdie. *Bekics Gustav*, marele șovinist maghiar a scris acum de curînd o cărtiță, în care se cuprind mari planuri patriotice. El e de părere, că pentru Unguri cea mai primejdioasă cauză de naționalitate e cea *românească*. Aceasta e mai arzătoare și aceasta trebuie delegată mai iute, lăsînd toate celelalte la o parte.

Deslegarea însă să se facă, nu dîndu-ne nouă drepturi, ci întărind maghiarismul în Ardeal, care e mai în primejdie.

Bekics crede, că Sécuii trebuie aduși în legătură cu maghiarimea din Ungaria, prin *insulele (ostrove) de limbă maghiare*, ce se așă între aceste două popoare prin comitatele ardeleno. Poporul maghiar din Ungaria trebuie întărit prin o politică agrară bună, prin împărțirea pămîntului și colonizare. În Ardeal e mai de lipsă o *politică industrială* (de meserii), cu toate-că și aici trebuie mîntuite rămășițele averii naționale. *Cercul lucrării ardeleno trebuie să fie în Sécuime*. Sécuii trebuie împodocați de a merge în România și întorși spre insulele maghiare din Ardeal.

Se da cu șoteala, că în fruntea mișcării stau deputații distali din Sécuime.

Va fi, va fi, numai cît știi ce zice proverbul vechiu unguresc, domnule Bekics: *„Erdélyben csak kukoricza és oláh terem“*.

(În Ardeal se prășește numai cucuruz [păpușoiu] și Români).

FOIȚA.

Moartea lui Mihaiu-Viteazul.

Pe câmpia Turdei pe un verde plaiu,
Tabără oștirea marelui Mihaiu,
Acolo, în cortu-'i Domnul se gîndește:
Fericirea țerii inima-'i răpește.
Are-o presimțire ce 'l-a turburat,
Și pe mîna-'i mîndră cîmpul a plecat.
Îndesert speranța inima-'i răsfată,
Lacrîmile udă gînditoarea-'i față.
Înaintea celor ce îl ocolea,
Cu o mantă d'aur el se ascundea.
Cătră căpitanii ce îl încungioară:
— „Dragii mei! iertați 'mi astă lacrîmioară!
E o slăbiciune de care roșesc
Toți câți au un suflet tare, bărbătesc;
Însă sînt minute cînd natura cere
Dela cel mai tare partea-'i de durere...
Astăzi pot să nușter mai la nouă asi
De cînd noi ne batem cu atîți dușmani.
Este adevărul... am făcut, în lume,
Neamului acesta cel mai mare nume:

Însă, ce-'i mărirea, fără de folos?
Ceea ce-'i în noapte focul mincinos!
Singură mărirea nu-'i destulătoare:
Nu voiu foc de stele, ci voiu foc de soare.
Cîte mii de inimi moartea n'a 'nghețat?
Și în cîte case dorul n'a intrat?
Țeara este 'n lacrîmi și se pustiește:
Floarea tinerimii cîmpul învește!
Și în raza slavii unde strălucim,
Věz, pe nesimțire noi ne mistuim,
Astăzi lupta noastră ori-ce luptă curmă;
Ea va fi lovirea cea mai de pe urmă...
Astăzi este timpul ca să isprăvim,
Sau Români ne pierdem, sau Români trăim!“

Astfel le vorbește... dar' doi soli sosiră
Doi trimiși ai Bastei... capii toți eșiră.
— „Basta v_e trimite? spuneți ce dorește!
Basta, eară Basta!... nu mai isprăvește!“
— „Ce dorește? zice unul din călăi,
Basta poruncește la vasalii sei!“
— „Să pornești îndată banda ta în țeară!
Îi răspunde cel-alt cu o vorb'amară.
— „Mergeți, zise Domnul, l'al vost stăpîn!
Spuneți-'i că nu e încă un Român
Care să dea arma pîn'a nu se bate!...
De-'i bărbat, aici vie a combate!“

— Este timp!... șoptește un ucigător.
Cel-alt trage iute paloșul ușor,
Și c'o lovitură repede și tare,
Îl implîntă 'n stînul eroului mare.
Căpitanii tute sar și-'l încungior.
Dar' Mihaiu le zice: „Fraților, eu mor...
Spuneți Doamnei mele să nu se mîbnească,
Și 'n iubirea țerii fiii mei să-'i crească:
Cînd vor fi în vîrstă să le spuie ea
Că nu voiu răsuna pentru moartea mea;
Numai pentru țeară și neatîrnare
Stînul lor să simță sfînta răsunaire!
Eară voi tovarăși, mie îmi jurăți
Nici-odată mîna cu străin să dați!“

La aceste vorbe cade 'utr'al sen sînge;
Toat'a lui oștire cu durere-'l plînge,
Apele pe cale stau și se opresc;
Paserile 'n aer triste ciripesc.
Moartea cu-a ei mîna față lui atinge;
Inima-'i înghiață, vorba 'i-se stînge:
Ear' vîntu-'i mîndră sboară cătră nori,
Ca mirosul dulce unei stîtuse flori.

Dimițrie Bolintineanu.

Nou mijloc de maghiarisare.

Guvernul unguresc vede și el, că trebile poporului merg rău, că el abia mai poate răsbî multe sarcini, ce 'i-se pun în spinare. S'a hotărît deci să tindă un ajutor țăranilor în forma, ca să 'i lumineze și să 'i învețe a face o economie de câmp mai cu cap, ca până acum, o economie rațională cum se zice, ca să poată scoate mai mult venit din ogorul lor.

Aceasta ar fi negreșit un lucru bun și de mare folos pentru toți de o potrivă.

Să vedem însă ce și cum vrea ministrul să facă?

Aceasta o aflăm din o ordinațiune a ministrului de instrucție, ce a dat-o acum de curând, „despre întocmirea școlilor repețitoare de economie“. În înțelesul acestei scrisori a ministrului, comunele în cari se află școli cu mai mulți învățători — fie și numai cu doi — sînt datoare a întemeia școala sau cursuri economice. La aceste școli trebuie să umble copiii în vîrstă de la 12—15 ani, adevărat cari au eșit din cursul de 6 ani al școlii de toate zilele.

Comunele sînt datoare a da spre scopul învățării economiei o grădină și se cumpere uneltele de lipsă.

Învățarea în economie o va face unul din învățători, care va avea cunoștințe în ale lucrului de câmp; aceste cunoștințe 'și-le pot câștiga învățătorii sau în vre-o școală economică, sau luând parte la un curs de economie, ce ministrul a rînduit a să țină în fiecare vară în mai multe părți ale țării. Comunele trebuie să îngrijească și de plată pe seama învățătorului, care va învăța pe copii în economie.

Până aci lucrurile merg bine, dar' să vedem, ce zice ministrul mai departe!

Scrisoarea ministrului hotărăște, că în școala de economie *limba de învățare e cea maghiară*. Ministrul poate să de-

voe a se face învățatura și în altă limbă, dar' atunci trebuie să se învețe *limba maghiară* în fiecare curs cel puțin în *câte 2 ciasuri pe săptămână*. Școala de economie din comune va sta sub privegherea *scaunului școlar comunal* și guvernul se va îngrijii de vizitatori ai școlii, numiți de el.

Dacă luăm acum în băgare de seamă, că cursurile în cari au să învețe învățătorii se țin numai *ungurește*; că în școlile de economie limba de învățare va fi cea *maghiară*; că chiar unde ministrul, din grație, va suferi altă limbă, tot trebuie, în două ore pe săptămână, să se imbecete copiii cu învățarea *limbii maghiare*. Adevărat în școlile noastre din 5 ore de învățare pe săptămână, două au să fie pentru limba *maghiară*. Apoi scaunele școlare comunale și vizitatorii sau inspecții ministrului vor fi însărcinați a întehi mai mult învățarea *limbii maghiare*.

Va se zică *limba maghiară și cărăși limba maghiară!* Ministrul își arată bunăvoința, hotărăște, firește pe cheltuiala comunelor, a face școli de economie, dar' se vede, că *nu atât de economie îl doare, ci mai mult de învățarea limbii maghiare!* Auziți d-voastre, economie și limbă maghiară! Ca și când fără limba ungurească nu s'ar pute învăța economia rațională.

Urmarea ce va fi? Ungurii, cari vor învăța în limba lor economia, se vor alege cu ceva; ear' copiii noștri nu vor pute învăța, nepricepînd limba lui Árpád. Ear' ca prin aceasta să învețe ungurește și să se facă Unguri, a ferit slăntul.

Guvernării noștri trebuie să știe două lucruri: că *din petri mai ușor vor pute face Maghiari, ca din Români* și că prin întocmirea, cum vrea ministrul să fie școlile economice, patria nu poate da înainte spre bine.

O nouă metropolie românească.

Dela frații noștri *Români din depărtata Macedonie* (în Turcia) ne vine o știre îmbucurătoare. Români de aici în număr de mai multe sute de mii s'au aflat până acum sub păstoria sufletescă a Patriarhului grec din Constantinopol și a altor episcopi greci din Turcia. Aceștia nu prea lăsau ca în bisericile Românilor să se ție slujba dumnezeească în românește, și prigoneau școlile române.

Grecii adevărat voiau să grecezeze pe Macedo-Români, așa precum ar vrea bună-oară stăpînitorii noștri să ne facă Unguri...

Români din Macedonia se împotriveau bărbătește la încercările de grecesare și aveau de mult dorința de a avea un metropolit al lor românesc, ca biserică și școala română se fie scoase de sub ocrotirea nu prea părințească a Grecilor.

Această veche și dreaptă dorință a Românilor Macedoneni s'a împlinit și prin aceasta cauza culturală a neamului românesc a făcut un mare pas înainte.

Știrile venite din Constantinopol vestesc, că Români din Macedonia 'și-au ales un Metropolit, Sultanul a recunoscut pe acest Metropolit român, care apoi a și sfințit o capelă română în partea europeană a Constantinopolei, numită Pera.

Alesul și totodată cel dintău Metropolit al Românilor din Macedonia se chiamă *Antim* și a fost până acum *vicar episcopal* în orașul *Mesembria*.

Chemarea Metropolitului Antim e mare; el trebuie să întocmească noua metropolie, prin ceea-ce se va săvîrși planul de mult încercat, de a strînge la oaltă pe Români din Turcia și a 'i feri de a fi înghițiți de Greci.

Această lucrare întimpină însă mari pedeci. Grecii din Turcia și mai cu seamă Patriarhul din Constantinopol s'au arătat mari potrivnici ai metropoliei românești. Știrile mai noue spun, că Patriarhul a săgăduit lui Antim că 'l numește de Metropolit la țeară, numai să abzie de metropolia românească. Antim la aceasta n'a dat nici un răspuns și Patriarhul 'l-a amenințat cu *caterisire* (depunere din rangul de metropolit). Tot din aceste știri se vede, că Sultanul nu o împotriva lui Antim, de oare-ce a înștiințat pe Patriarh despre alegerea Românilor.

Să zico, că Sultanul părtinește pe Români din pricina, că ei se poartă foarte cum se cade față de stăpînirea turcească.

Vitorul cel mai apropiat ne va arăta, credem, o isbîndă a românismului în Macedonia.

Învătători de aur dela cei vechi.

În vremurile tare de demult trăiau în țara grecească șapte oameni foarte învățați și înțelepți, cari pentru aceea s'au numit de oameni: *cei șapte înțelepți ai Greciei*. Numele acestora era: *Solon, Cleobul, Tales, Vias Pittac, Periandru și Clilon*.

Fiecare dintre acești șapte înțelepți, avea câte o maximă (învățatură, pildă, sau zicătoare) frumoasă, pe care o ținea strîns și o urma totdeauna.

Solon zicea: „Nici-odată prea mult!“

Omul cuminte înțelege lucrul acesta așa, că adevărat nici-odată să nu treacă marginile, nici în modul seu de trai și nici în lucrările sale. De pildă în vieța zilnică cu oamenii să nu caute nici-odată a să arăta mai mult, decât este, dar' nici să fie prea retras, prea temător de oameni, prea fricos. În treburile sale zilnice earăși să nu caute a fi prea lăcom după câștig, căci lăcomia strică omenia și omul fără omenie nu plătește o ceapă degerată. Nici-odată să nu poftim și să nu așteptăm prea

mult dela alții și mai înainte de a ne încredința că ce așteaptă și alții dela noi. De aci vine apoi, că mai totdeauna ne înșelăm în așteptările noastre despre alții, precum se înșelăm și alții într'ale lor despre noi.

Cleobul ținea maxima aceasta: „E bine a ține măsură în toate“. Zica lui Cleobul seamănă foarte mult cu a lui Solon. Numai prin aceea să deosebește, că pe când Solon zicea: Nici-odată prea mult, pe atunci Cleobul zicea, cu alte vorbe: Nici prea mult, dar' nici prea puțin, ci numai cât trebuie, adevărat cam așa, cum zicem noi: „Nici tocmă-tocmă, nici prea-prea.“

E bine dară, ca atât în mîncare și beutură, cât și în toate lucrările noastre să ținem măsură. Mîncarea și beutura prea multă trîndăvesc pe om și 'l duc în mormînt înainte de vreme. Dimpotrivă mîncarea prea puțină și peste tot nutirea slabă a trupului, îl slăbește pe om, îl face trist și posomorit, îl face neputincos de muncă și îl îndeamnă și aceasta la fapte rele, de pildă să fure și să înșele dela altul, ca să se poată ține pe el.

To' așa să fie și în lucrările sale. Să nu caute nici-odată a săvîrși un lucru cu grabă, sau cu lăcomie și peste putere, dar' nici a 'l tîndăli sau a 'l amîna de pe o zi pe alta. În cazul întău își slăbește puterile prea repede și lucrul săvîrșit e un lucru fușărit, că știți bine vorba, că graba strică treaba și lucrul de grabă nu e de nici o ispravă.

În cazul al doilea, dacă tîndălește un lucru, încă nu poate ești ceva de Doamne ajută din el. Dacă îl amîna de pe o zi pe alta, să trezește, că atunci când are lipsă de el, nu 'l are gata. Și multe pagube are din aceasta. De pildă, dacă plugarul nu are gata la vremea sa toate uneltele de plugărit, dacă nu gunoiește, nu are, nu samănă, fiecare la vremea sa, să tredește bi-tul om de geaba, că secerișul va fi slab sau de loc. Ua crotor, un cismar și ori-care meșteșugar, dacă nu să ține de vorbă și dacă nu ispravește lucrul iust până la ziua numită, își pierde meșteșugul. Dacă odată 'i a perdat, poate s'afila în buze, că ei să duc la cel harnic, la ce 'l care nu 'i mîna cu vorba. Odată perduți, poți fluiera pe urma lor,

Prigoniri fără de sfârșit.

Stăpânitorii noștri nu mai sfinșesc cu prigonirile împotriva noastră. Nici nu s'au sfinșit unele bine și se începe un nou șir, cu noue osânde și noue pedepse.

Estă ce ni-se scrie despre începutul celor mai noue prigoniri:

Sas-Sebeș, 11 Decembrie n.

Ieri, la 3 ore după amiază, am fost chemat la poliția de aici și directorul ei mi-a făcut cunoscut, că are poruncă de sus, adecă dela Pesta, ca să mă pedepsească, pentru-că am chemat în 22 Octombrie, anul acesta, pe alegătorii distali din cercul Sas-Sebeșului la o sfătuire în școala română, față de alegerea dietale, precum și pentru alegerea a doi deputați la conferința națională din Sibiu, chemată de Dr. Ioan Rațiu, pe 24 Octombrie și pentru alegerea unui comitet cercual electoral.

I-am spus, că legea dă drept pe vremea alegerilor ca alegătorii să se poată aduna să se sfătuiască și că și alții: Uguri, Sași, Sârbi, s'au adunat și s'au sfătuit, tocmai așa și noi Români.

I-am mai spus, că doară adunarea a fost iertată, însă totuși m'a pedepsit cu pedeapsa cea mai mică, cu 5 fl. pedeapsă principală și 2 fl. pedeapsă secundară, zicând, că noi singuri ca Români, după ordinul lui Hieronymi nu ne putem aduna, ci ca alții s. p. Sașii, cu adunări la cari se chiamă toți alegătorii, fără deosebire de naționalitate și confesiune.

Banii i-am plătit numai decăt, fiindcă dacă e poruncă, ceea-ce m'am încredințat, atunci de ce să mai recurez dela Ana la Caiafa, dela tată-so la mamă-sa, căci vedem în toate zilele ce rezultat au recursurile.

Ceea-ce am pățit eu, se vede că vor păți-o toți, cei-ce au convocat adunările cercuale.

Aceasta e carăși o dovadă, că libertate ca la noi, nu e pe pământ.

Z. Murășanu.

Așadar' tot mai mult ese la iveală, că stăpânii noștri nu ne lasă să ne înfrunim ca Români, vreau să ne șteargă din cartea popoarelor, ca națiune.

Până-când oare vom suferi aceasta în nemișcare?

că cu ei nu te mai întâlnești. De aceea vorba zice:

„Știi tu una, mei nepoate?
Ține cumpăna la toate!”

Tales zicea: „*Garanzia sau chezașia își aduce mult neșă sau bucluc.*” Adecătele vorba merge, dacă n'ai ce face cu banii, dă-i în datorie fără chezașie; ori dacă n'ai altceva de lucru, pune-te chezaș pentru neș Ion-ș, care n'are alta nimica decăt o căștea grăsună, se folește în bălătură, ș'apoi lasă de nu 'ți ai aflat da lucru. Știi cum e vorba: fă bine și așteaptă rău. Lesne e a da și anevoe a lua, cum zice povestea vorbii: „Când îi dai, îi fată vaca, când îi ceri, îi moare vițelul”. „Dă-duși și luăși din săcure toporaș”. De aceea zice altă vorbă:

„Decăt să-ți dau și să ne sfădim,
Mai bine tot prieteni să fim.”

De aceea nu împrumuta pe cine nu e de împrumutat și nu chezași pentru cine nu 'j de omenie, că de nu plătești ca popa Omul face cum știe, dar' eu în prostia mea așa zic.

(Va urma.)

I. Dariu.

— DIN TRECUTUL NOSTRU. —

Mihaiu-Viteazul.

Am spus în numărul trecut, că Basta pismuia pe Mihaiu din mai multe cause, dar' mai cu seamă pentru aceea, că după-ce Ardealul fu de nou cuprins și Mihaiu fiind numit guvernator, puterea lui Basta trebuia se încete.

Să hotărî deci să-l răpuie.

După lupta dela Gorosleu, Mihaiu și Basta intrară în lăuntrul Ardealului și-și așezară taberele pe *Câmpia Turzii*, pe care Români o mai numesc și *pratul lui Traian*, întru amintirea marelui împărat Traian.

Mihaiu se pregătea să meargă asupra cetății Făgărașului, care era încă în mâinile Ungurilor ardeleni și fără a banul nimic rău din partea lui Basta, porni la cale, înainte de a pleca el, partea cea mai mare a oștilor sale.

Basta îl chemă în cortul seu, la o sfătuire, dar' Mihaiu nu se duse. Basta atunci porunci căpitanului seu Bori (Beauri) să iee 200 de soldați valoni, să pătrundă în taină până la cortul lui Mihaiu și să-l aducă prins, ear' dacă s'ar împotrivi, să-l ucidă.

Căpitanul îndeplini porunca și încungiuând cortul lui Mihaiu, intră cu mai mulți soldați în lăuntru, cari îi spusă că e prins.

„Eu prins?” strigă Mihaiu înfuriat și-și scoase sabia să se apere și dădu o lovitură oficerului, care era mai aproape; când însă vrî să ridice de nou sabia, un soldat i-o smulse din mână și-i tăia cu ea capul, pe când alții în aceeași clipă îl străpunseră cu săbițele.

Astfel fu tristul sfârșit al viteazului domn român. Aceasta s'a întâmplat în 8 August, anul 1601.

Basta și omorătorii lui Mihaiu, îndată ce nu mai aveau a se teme de puternicul seu braț, s'au purtat cu credincioșii lui în mod barbar, ca niște feară. Mulți din ei fură omorâți cu cruzime, cum a pățit credinciosul seu ban *Mihalcea*, moșneag de 80 de ani, care fu prins, căsnit și în urmă strîns de gât în lăncișoare; alții scăpară cu fuga în Muntenia. Chiar și trupul lui Mihaiu stătî trei zile nelngropat, aruncat în țărână, până-ce îl putu îngropa un creștin. Capul seu fu îmbalsamat și trimis în România, ca să se încredințeze toți, că Mihaiu e în adevăr mort; aici apoi capul fu înmormântat în București, în mănăstirea Dealului.

Basta, ca să nu dee de belea cu împăratul Rudolf, scrisă curții împărătești, că el a aflat că Mihaiu vrea să se facă necredincios împăratului și arătă chiar niște scrisori, pe cari zicea, că Mihaiu a voit să le trimită lui Sigismund Bathori, cari însă au fost false; astfel el a voit să prindă pe Mihaiu, dar' acesta împotriviindu-se, fu omorât.

Neadevărurile aceste fură crezute și Basta rămase nepedepsit.

Mihaiu a domnit 8 ani și toată domnia lui a fost mistuită de lupte crâncene și neîntrerupte. El s'a ridicat să-și scape țerișoara de jugul turcesc și nu numai cu aceasta a reușit, dar' a cuprins și țerile vecine: Ardealul și Moldova. În toată viața sa el a rămas dușman neîmpăcat al păgânilor Turci. În acestia a băgat mare spaime, ear' creștii îl țineau de apărător și liberator al lor. De aceea în cartea popoarelor, în istorie, numele lui are un loc de cinste. Un istoric neamț, scriind despre Mihaiu zice: „Să aruncăm flori pe mormântul unui domn român, care are mare însemnătate în istoria popoarelor. El ajută, și ajută puternic să se sdrobească barbaria turcească din părțile răsăritene ale Europei. Dacă acest bărbat nu ar fi trăit în împregiurări așa de grele, dacă n'ar fi avut a face cu un Basta, Sigismund Bathori, Ieremia Movila, el ar fi făcut isprăvi și mai minunate”.

Mihaiu a fost om cutezător și mare viteaz; de aceea în istorie i-s'a dat numele potrivit de *Mihaiu-Viteazul*. Ca el a căzut, după o domnie scurtă, de abia 8 ani, sînt mai multe cause: firea prea iute, neastempărată a lui Mihaiu, cari adese i-au adus primejdii pe cap, apoi încrederea prea ușoară în nemeșii unguri. Împregiurările grele, cu cari a avut să se lupte și apăsarea prea tare a țeranului român. El în Muntenia, la 1596, după războiul cu Sinan-Pașa, a făcut un așezământ, cunoscut sub numele de *legătura lui Mihaiu*, priu ce întărea și mai mult asupra țeranului și-l oprea de a se muta, ca clacăș, de pe o moșie pe alta; în Ardeal asemenea a întărit toate rîduicelile nobililor unguri față de țeranii români. La apăsarea țeranilor însă nu este de vină atăta Mihaiu, cât vremurile de atunci, când pe țeran, pe talpa țerii, se punea foarte puțin preț. Abia târziu, în veacul nostru au pricepat oamenii, că țeranul este taria și puterea țerilor și trebuie lumiat, ridicat și întărit.

Istoria lui Mihaiu-Viteazul, mărețele fapte războinice ale lui ne umplu sufletul de mândrie națională, dar' totodată ne învață, că nu e bine a fi în lucrurile noastre prea pripiti, și a ne încrede în străini, cu deosebire nu în aceia, cari de veacuri ne sînt dușmani.

DIN LUME.

Austro-Ungaria și Rusia.

Foaia ungurească „*Alkotmány*” a primit din Viena știrea, că printre bărbaii politici de acolo s'ar fi vorbind mult despre o *învoială tănuită*, care s'ar fi legat între împărăția noastră și Rusia, pe vremea când Țarul Nicolae

II. se afla la Viena. Învoiala s'ar fi încheiat cu învoirea Germaniei.

Celelalte foi nu au însă nici o știre despre vre-o asemenea învoială și astfel știrii lui «Alkotmány» nu 'i-se prea poate da crezământ.

CRONICĂ.

La temniță. Vineria trecută, în presara de sf. Andreiu, domnul Andreiu Bulteș a primit dela procuratura din Cluj șoranca, că deja în 16 Dec. n. se între în temnița din Seghedin, spre a-'și face osânda de 1 an și 3 luni, dictată în ultimul proces al „Tribunului”. Va se zică, abia 5 zile de pregătire pentru a te înfunda în temnița pe 1 an și trei luni! — Așa cinste de ziua numelui numai în Ungaria poți primi!

Au eșit de sub tipar: Stilistica practică, sau regule și pilde pentru tot felul de epistole, cereri, acte și documente, cari vin zai des înainte în viața de toate zilele, de Ioan F. Negruțiu. Blaj, 1896. — Prețul unui exemplar 30 cr. Se pot căpăta d-la Librăria semin-rului din Blaj.

Carte de școală recunoscută de ministru. Ministrul r. ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinațunea sa dela 5 Octombrie 1896 nr. 45.418 a aprobat cartea: „Manual de Stilistică”, pentru clasa IV și V. gimnazială, preparandii, școală reală, școala superioară de fete ș. a., precum și pentru privați, de Ioan F. Negruțiu, profesor. Edițiunea II. revăzută și îndreptată după planul ministerial. Blaj, 1896. Prețul unui exemplar 1 l. 30 cr.

Dar pentru biserică. Din comuna Gerboveș (cottul Caraș Severin) ni-se scrie, că dl. Lazar Pittic, prim-codrean în pensiuo a dăruit pe seama sf. biserici: 1 steag în preț de 50 fl., 2 feșnițe în preț de 28 fl., o cruce în preț de 15 fl., o icoană în preț de 3 fl. și câteva candelu în preț de 15 fl. Eată o frumoasă faptă creștinească.

„Maimuță oarbă. Pretorul din Teregova (comitatul Caraș-Severin) Delevaux Béla, cunoscut din măcelul dela Mehadica și din procesul Mehadicanilor, a avut o sfadă cu proprietăreasa birtului din Teregova, „la Românul vesel”, cu doamna Ecaterina Bogoevici, care în focul certei 'i-a trântit dlui pretor în față frumoasa porcă de „maimuță oarbă”. Firește, că dl pretor nu a putut înghiți această ci a căutat să-'și repareze onoarea vătărată pe calea judecătorească. În 9 Decembrie a fost pertractarea înaintea județului regesc din Teregova, care cum se scrie „Tribunei”, a cădădit pe doamna Ecaterina Bogoevici la pedepsă în sumă de 3, zi: trei florini v. a.

Cam puțin pentru „maimuța oarbă” din birtul „la Românul vesel” din Teregova. Dar' ce să faci? Sânt grele vremurile. „A scăzut prețul la toate”.

„Pașalele noastre”. Sub titlul acesta foaia populară „Magyar Néplap”, organ al partidului popular, a deschis o rubrică, în care înseamnă prigonirile turcești. de cari au să sufere abonații ei, cari în multe părți sânt încălcați de gendami, veniți să le conștie exemplarele foii și să-'i înfrice. Foaia catolică pu-

blică deja două casuri de acestea, unul din *Canija-mare*, celalalt din *Macău*. Și asta se cheamă „liberalism”!

*Alegere de primar. Ni-se scrie, că în comuna Prilipeț, comitatul Bozoviciului, a fost la 6 Decembrie n. alegerea de primar. Poporul s'a purtat vrednic și în cea mai bună rânduială, alegând pe *Antoniu Saberca*, un bărbat harnic, de toți iubit. Celalalt candidat, *Dimitrie Saberca*, de 46 de ani, dar' urgisit de popor pentru lăromia sa de bani, a făgăduit și acum poporului rachiul numai să-'l aleagă, dar' bravul popor n'a dat ascultare ademenirilor, și astfel a reușit cel vrednic.*

Luarea Plevnei. Joi (10 Dec. n.) fiind ziua, în care bravii soldați români au luat Plevna, în București s'a săvârșit o slujbă în biserica din dealul Spirii. Au fost o mulțime de oameni. După săvârșirea slujbei, mai multe companii de soldați au făcut defilare înaintea Regelui Carol al României.

Medic român în Bistrița. Dl Dr. Alexandru Pop, fost medic pănă acum în Verșeț, s'a mutat în Bistrița, unde 'și-a început deja munca de medic.

Un negustor român, care a fost îndelungată vreme negustor în Sibiu, ar deschide bucuruș boltă într'o comună românească, și roagă pe toți cei ce 'i-ar pute arăta un loc potrivit să-'i facă acest serviciu prin redacțiunea foii noastre.

Pentru meseriași și pentru neguștorii. Atragem luarea aminte a meseriașilor (învețacei de meserii) asupra concursului publicat în nrul de azi între anunțuri, și a neguștorilor asupra avisului publicat la fiuca foii.

S'a aruncat în Olt. Un abonent al nostru din Glimboca (comitatul Sibiu) ne scrie, că acolo s'a aruncat în Olt un om și s'a înecat, după-ce oamenii cari erau departe, n'au putut să-'l mântuie. Omul a fost de vre-o 70 de ani și — precum ne scrie abonentul nostru — s'a aruncat în apă „nevredind să mai trăiască”.

Pușcat din greșcăld. În comuna Lighed, comit. Timiș, un câne turbat a mușcat pe doi copilași. Luat la goană, cânele a fost strimtorat într'o uliță îngustă, unde gornicul din sat 'l-a primit cu pușca la ochiu. Din nefericire în-șe glonțul a lovit pe un băiat de 14 ani și pe o fetiță de 10 ani. Băiatul e rănit de moarte și nu e speranță a pute scăpa cu viață, — ear' fetița e rănită ușor, la o ureche.

Lupii în — sat. În urma ninsorilor mari din zilele trecute, ținutul Lipovei e tare primejdut de mistreții și lupii, cari se așin în pădurile din împregiurime. Curagiul flămânde-lor fiare e atât de mare, încât chiar ziua năvălesc în sate și prăpădesc animalele de casă. Astfel săptămâna trecută o întreagă haită de lupi a tabărit asupra comunei Șistaroveș (Banat), unde în vâzul locuitorilor a sfârșiat mai mulți viței și mânzi și o mulțime de oi. Spre a delătura primejdiile de acest fel, oficiul de pădurărit din Lipova plănuește o mare goană, care se va face îndată-ce zăpezile și viforele mari vor mai contenii.

*Cas de moarte. Subscriși cu inimă înfrântă de durere, în numele lor și al tuturor consăngerilor anunță, că prea iubita soție, mamă și soră: *Maria Crișan născ. Pop*, după un morb greu și îndelungat, provăzută cu s sacramente ale muribunzilor, în 13 Decembrie st. n. a. c. la 11 1/2 ore a. m. 'și-a dat blândul și nobilul seu suflet în mâinile Creatorului, în anul 46 al etății și al 26 al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești s'au așezat spre odi hără veșnică în cimiterul gr. cat. din Teiuș, Marți, în 15 a. l. c. la 3 ore p. m. Fie-'i țărna ușoară și memoria bine-uvătată! Ștefan Crișan învețator emerit. ca soț. Cornel, Ștefan și Virgil, ca fii. Iosif Pop de Tövis, căpitan ces. reg., ca frate.*

Contesă — moartă în sărăcie. În orașul Canstatt a murit zilele acestea în cea mai mare miserie contesa Santo Ancaro. Sub domnia lui Don-Pedro, fostul împărat al Braziliei familia ei se ținea între cele mai nobile familii. Bărbatul ei a fost trimisul statului la Petersburg. Cu privilegiul unei vizite la Stuttgart a murit pe neașteptare. Văduva a locuit mai întâiu în Stuttgart, apoi în Canstatt, unde prin rara sa bunătatea de inimă dovedită pe când era bogată, a câștigat iubirea tuturor. Acum zece ani 'și-a pierdut întreaga avere, ajungând în cea mai neagră sărăcie.

Ferant — duelist. În comuna Neru (cott. Timiș) s'a întemplat zilele acestea un duel (luptă între doi) între ficiorii, Moise Onogar și Ioan Sora, cari iubiau pe aceeași fată, pe frumoasa Catarina Mitru. Fetei îi plăceau amândoi la fel, de aceea nu voia să se cunune cu unul spre a nu supăra pe celalalt. În urma aceasta ficiorii, întâlnindu-se la 8 Decembrie n. într'o moară, se învoiră a se bate, până-ce unul dintre ei va muri, pentru-ca celalalt să poată lua de soție pe frumoasa Catarina. Arma de duel a fost leuca. Onogar, primind o grea lovitură la cap, se prbuși la pământ. Speranța de scăpare nu-'i. Sora a fost prins.

Răpirea unei mirese. În comuna Soimoș, comitatul Arad, s'a petrecut de curând următoarea întâmplare: Fata economului de acolo Ioan Sandrici, pe care părinții voiau să o încredințeze împotriva voinței sale bogatului Ioan Bin, a fost răpită în noaptea dinaintea cununiei. Răpitorii au legat pe îngroziții părinți, amenințându-'i cu moartea, dacă vor îndrăzni a se mișca, după aceea au pus pe față într'o căruță și au dispărut. A doua zi gendarmii au pornit cercetarea. Bănuiala plănuează asupra peștorului Ilie Cordea, căruia nu 'i-s'a dat mâna fetei; el părârise satul înainte cu câteva săptămâni.

*A omorât-o de milă. Din Töfej, comitatul Zala, se împărtășește știreatrăstă: O femeie cu numele *Lerant* furase o bucată de fer, în preț de 80—90 cr. Deși era mai mult ca vădită că dânsa a furat, — față cu negarea ei nu se puteau aduce dovezi destul de zdrobitoare pentru vinovația ei. În această încurcatură gendarmeria a alergat la violențe. A mers la școală și a făgăduit 10 cr. acelu copil. care va ști spune ceva despre bucată de fer furată. O fetiță ridică degetul în sus, — era fata femeii cu pricina, — și spune gendarmilor, că bucată de fer se află în podul casei lor, ascunsă după horn. Într'adevăr, ferul s'a aflat aci, ear' biata *Lerant*, nu a putut nega mai mult furtul. În-templarea aceasta a supărat-o însă într'atăta,*

Încât s'a hotărît să-și facă moartea. A luat la sine 70 fl., banii ce-i avea adunați din munca ei, și a plecat la mamă-sa, care locuia în comuna Invecinată. Pe drum s'a întâlnit cu văcarul satului, căruia i-a spus că vrea să se îndepărteze din lumea aceasta, unde nu poate trăi mai mult de rușine. Vorbind astfel cu văcarul, îl rugă să ducă „mamei“ banii, cari se află la dînsa, scoate apoi un cuțit din stî și i-l împănă în grumaz. Lovitura nu a fost grea. Biata femeie a început însă să roage pe văcar ca să-i taie de tot grumazul și să nu o lase să se lupte atîta cu moartea, — ear' omul a ascultat-o. I-a tăiat grumazul — de milă. Biata muiere a fost aflată moartă, cu grumazul tăiat în mijlocul cîmpului, ear' banii era la dînsa, întregi și neatinși!

Pecatul unei mame nebune. Nu de mult a înnebunit în comuna Chișineu femeia Stefania Florescu. În nebunia sa ea i-a confundat copilul de 6 săptămîni într-o fântînă adîncă, unde l-a înecat. După săvîrșirea grosnicului pecat a eșit în stradă strigînd cît o luă gura: „Mi-am învățat copilul să înoate. Acum înoată cîtră ângeri“. Vecinii au scos din fântînă cadavrul copilășului, ear' pe nebuna n-amă au dat-o judei în grije.

Omorîtă de foc. În comuna Troiaș (comit. Arad) a pustiit la 26 Noemvrie n. un foc mare. Între altele ajunse în flăcări și casa lui Gligor Maiciu. Cînd casa ardea în toate părțile, soția acestuia se aruncă în mijlocul flăcărilor, spre a-și scoate o bundă, pe care o cumpărase nu de mult. Dar' cînd se ese afară cu bunda în mînă, tavanul casei rupîndu-se, căzî asupra nesocotitei femei, care fu prefăcută în cenușe. Nesocotita lasă în urmă patru copilăși.

Hoș prins prin — farmece. Un negustor din Boroș-Sebiș iscodi o minunată apucătură, spre a prinde pe acea lighioană de casă, care-i zeciuise odată marfa, altă-dată banii din teghea. El răspîndi anume vestea, că o femeie care dă cu cârțile, i-er fi spus, că hoțul nu va pute fi prins nici odată, dacâ la miez de noapte va bea trei înghîțituri din zăpada ce se s urge pe streșina casei. Hoțul, care nu era altul decît servitorul de casă, încercă farmecul și în cîșul stăvilor polița reuși a pune mîna pe el.

Hornar înghețat. Odată cu iarna au tăbărit și nenorocile tovarășe ai: înghețul și lupii. Așa, în zilele trecute hornarul Görz Mihály din comitatul Aradului mergînd la o comună învecinată, fu luat în prigoană de lupi. Îngrozit de apropiata primejdie hornarul se urcă pe o cruce, așteptînd acolo trecerea lupilor. Aceștia însă rămăseră neclintîți locului pînă dimineața, așa încât birul hornar înghețat pe cruce. Nenorocitul a lăsat în urmă o vîdură și trei copilăși.

Vapor scufundat în Dunăre. Se scrie din Sulina (Dobrogea), că vaporeșul român Tulcea, s'a scufundat zilele trecute în Dunăre. Se crede, că vaporeșul s'a scufundat de vechiu ce era. Proprietarul susține, că a fost lovit de s'oiuri de ghiată și că din această cauză s'a scufundat.

Iarnă aspră în America. Din orașul american New-York se vestește, că în statele. *Missouri*, *Mississippi* și mai ales în *Minnesota*, *Dacota* și *Mortana* au băntuit nu de mult *vișore grozave*. În unele locuri zăpada e de 5 metri înălțime. Gerul e foarte

mare. Trenurile sau nu umblă de loc, sau sosesc cu mari întâzieri. 5 oameni au înghețat. Sînt temeri, că și mai mulți i-și-au pierdut vieața. Vite s'au pierdut foarte multe.

Ciuma în India. Din orașul Bombay sosesc știri foarte îngrijitoare despre răspîndirea ciumii în India. La 9 Dec. au fost 55 îmbolnăviri și 37 casuri de moarte. De la izbucnirea ciumii 1126 oameni s'au îmbolnăvit și 304 au murit. Săptămîna trecută au murit în total vr'o 1000 oameni, în vreme-ce numărul obișnuit al celor ce mor într-o săptămîna e numai 300.

Îndreptare. La cronica „Alegere de primar“, publicată în numărul acesta al foii noastre, s'a tipărit din greșeală „de 46 ani“ în loc de „fost primar de vre-o șese ani“.

Expoziție de vite.

„Reuniunea romîna de agricultură“ din comitatul Sibiuului va aranja Duminecă, la 15/27 Decembrie a. c. în comuna Fofeldea o expoziție de vite de prăsilă, împreună cu premii. Expoziția se va ține în strada „Rovnia“ și înaintea școlii gr.-or. Vor fi admise vitele locuitorilor din comunele: *Fofeldea*, *Sasauș*, *Chirpăr*, *Ilimbav*, *Marpod*, *Bendorf*, *Alfina*, *Nocrich*, *Țichindeal*, *Vurșer*, *Hosman*, *Cornățel*, *Nucet*, *Sacadute* și *Glimboaca*.

Între exponenți se vor împărți premii, în sumă de 200 coroane (100 fl.) în argint. Vitele vor fi expuse în două grupe: Grupa I. „Bovine de prăsilă“ și grupa II. *Rămători de prăsilă* (de rasă din țară și străină). În jurii s'au ales unii dintre cei mai harnici economi, parochi, învățatori etc. din comunele înșirate mai sus.

Comitetul „Reuniunii de agricultură“ invită pe toți proprietarii de vite din aceste comune să binevoiască a lua parte cu vitele lor în această expoziție.

Avis!

După o sfatuire cu mai mulți oameni de bine din comuna noastră *Pinticul-săseș* ne-am hotărît, ca nici unul să nu mai spriginim lipitorile neamului nostru — cumpărînd dela ei negoț.

Deci prin aceasta aducem la cunoștința publicului român și a celor *intreprinzători români*, cari ar ave aplicare a deschide prăvălii la sate, precum *trafică și cărcimă* se binevoiască a-și câștiga drepturile recerute, ca cît se poate mai în grabă să-și deschidă: *prăvălie, trafică și cărcimă*, în comuna noastră, — aflătoare în cercul Tecei, comitatul Clujului; comuna are 230 fumuri numărînd 800—840 suflete tot Români, de a căror sprigin moral și material se va bucura ori-care intreprinzător român cinstit, de oare-ce oamenii nostri doresc a spriginul pe un Român.

La indemnul mai multor plugari români

Teodor Toma,
june proprietar în Sz. Péntek
p. u. Teaca (Teke).

R Î S.

Țiganul tot ca el.

— Pentru-ce stai tot dus pe gânduri, mîi Culo? grăd dada hăl bêtărîn cătă danciul seu.

— Pentru-că vreau să mă însor și nu știu pe cine să iau, aise Cula.

— Ia pe cine poți, că și eu așa am făcut.

— Hei, grăd Cula cu glas trist, și i-a fost ușor, că ai luat pe mama, dar' eu trebuie să iau una străină.

Comunicată de George Răsdlean (Șetin).

POSTA REDACȚIEI.

Mai multura (corespondeți și abonenți). Cele trimise vor urma în nrul viitor, de oare-ce în acest nr. n'am mai avut loc.

Adam Cr. episcop în Petrovoșelo. Călindare cu cirile se află la noi; prețul unuia e 23 cr. și poartă 3 cr. Trimite banii și le vei primi!

I. Vesa în Bed. Mulțumitele noastre pentru cele trimise. Se vor publica pe rînd. Mai tîrziu veți primi scrisoare.

Abonent nr. 6300 (Șetin). Mulțumitele noastre pentru cele trimise și pentru fagăduială. „Țiganul tot ca el“ se publică acum. „Țiganul cu ceapa“ nu se poate, căci a fost scris și de alții, s. p. de Anton Păz. Poesilo vor urma. „Acaftistul“ costă legat în piele 1 fl. 60 cr. cu cirile; legat simplu, dar' frumos, cu litere latine 80 cr. Catalog i-și-a trimis.

O. Ist. în Micănești. La loterie nu te sîntă să pui; banii ce i-ai da acolo, pune-i în o bancă și te alegi cu ceva, ear' punîndu-i în loterie li perzi de giaba.

Un învățator din Cîmpie. Adreseză-te la profesor de musică vocală Anton Sequens în Caransebeș (seminar); dînsul i-și va da destușirile de lipsă.

I. D., exec. în S. Cine falsifică documente, nu numai că-și pierde postul de tot, dar' capătă și pedepșă de temniță ordinară, după-cum e faptul.

M. Santeiu în S.-Sebeș. În contra dării să recuză la direcția de finanțe. Regulamentul pentru gloate prăvălii vom traduce; dar' cere dîta să i-șe scrie cu unul românesc, trebuie să aibă „comanda“ și românesc.

Nr. 4419. În contra dării să recuză la direcția de finanțe. Noi răspundem bucuros ori-și-cui, dar' ce întrebăți nici d-voastre lucruri la cari noi nu putem răspunde. Spre pildă: Înzădar ne întrebă, că ce vreme va fi la Crăciun? Cine poate să-și dea răspuns?

Abonent nr. 1433. Numeri de ai „Foi Poporului“ avem din anul acesta și unii din anul trecut cu câte 5 cr. Pentru „Liga Rom.“ scrie la: Bucureștii strada Noauă nr. 6. — Onisifor și Oprea nu e tot așa.

Abonent 2724. Icoana „Nașterea I. Christ“ noi nu o avem.

I. P. în Alba-Iulia. Mulțumite și salutări. De ce așa rar?

Tr. T. în Pecica-rom. Pentru „Foaia Poporului“ și „Călindare“ trimiteți banii și le veți primi. — Pentru-ca să faci rugare la ministerii ș. a. trebuie să mergi la un știntor de carte, care știe și titulele.

E. M. școl. ec. în Bistrița. „Colinda“ nu e originală, s'a publicat și de alții și de aceste publicate se nu ne mai trimiteți. Din poeziile populare vom publica.

N. în Paloș (Cața). Calea de a-ți cășta dreptul este să faci arătare la Consistor, mai bine prîntopopul d-voastre.

Abonent 3453. Intabularea în forma în care vecești să se facă, se poate întempla numai pe temelii unui document făcut de notarul public regesc. Ai să mergi dară la notarul public și să-și spui ce deosebîdînsul i-și va face apoi întreg lucrul. Dar' vei să e-și plătești taxele sale legale.

Pentru redacție și editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

LOTERIE.

Tragerea din 12 Decembrie n.

Timișoara: 57 4 20 78 52

Viena: 87 15 25 14 32

Tragerea din 16 Decembrie n.

Brün: 73 21 36 41 56

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 9 Decembrie: Agnita, Cetatea-de-Baltă, Odorheiul-săcuesc.

Marți, 10 Decembrie: Odorheiul-săcuesc, Gross-Eidsau.

Joi, 12 Decembrie: Abrud, Cehul-Sălagiului, Săpural-de-jos.

Duminică, 15 Decembrie: Clocmani.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 30-a d. Ros., gl. 5, sft. 8.		răs.	ap.
Dum.	8 Cuv. Patapie	20 Libdrat	7 57	4 3
Luni	9 † Zămis. S. Anei	21 Toma Ap.	7 57	4 3
Marți	10 Mci. Mina și Ermog.	22 Demetriu	7 57	4 3
Merc.	11 Cuv. Daniil Stălp.	23 Victoria	7 57	4 3
Joi	12 † Păr. Spiridon	24 Ad. și Eva	7 57	4 3
Vineri	13 Muc. Axentie	25 (+) Mt. Chr.	7 57	4 3
Sâmb.	14 Mucen. Tirs	26 (+) Ștef. M.	7 57	4 3

Sentinelă institut de economie și credit ca societate pe acțiuni în Săbău-nou (Șirna Ujfalú) efectuează toate operațiunile de bancă. După depuneri spre fructificare se acordă 6% și darea de venit.

Diracțiunea.

[2399] 11—20

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, a apărut și se află de vânzare:

„CĂLINARUL POPORULUI“

Prețul 20 cr., — cu trimiterea po. postală 23 cr.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreună cu

rețineri de consum, de vânzare, de vile, de lăptări etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

menținerea și conducerea de astfel de însoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

Directorul băncii gen. de asigurare n. „Transilvania“

EDITURA

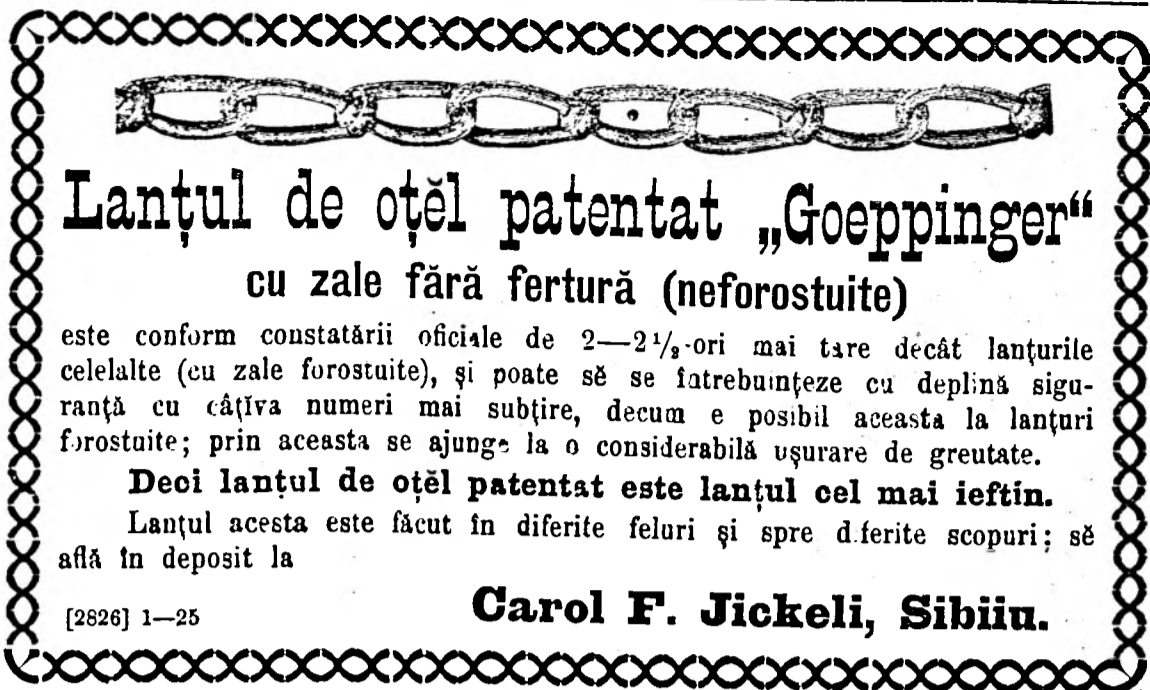
Asociații rom. de agricultură din comitatul Sibiuului.

(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr., recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

Lanțul de oțel patentat „Goepfinger“ cu zale fără fertură (neforostuite)

este conform constatării oficiale de 2—2½-ori mai tare decât lanțurile celelalte (cu zale forostuite), și poate să se întrebuințeze cu deplină siguranță cu câțiva numeri mai subțiri, decum e posibil aceasta la lanțuri forostuite; prin aceasta se ajunge la o considerabilă ușurare de greutate.

Deci lanțul de oțel patentat este lanțul cel mai ieftin.

Lanțul acesta este făcut în diferite feluri și spre diferite scopuri; se află în deposit la

Carol F. Jickeli, Sibiu.

[2826] 1—25

Foarte exact umblă

numai veritabilele oroloage de buzunar helvețiene, în frumoase cutii de nickel, acoperite; umblă 36 ore, pe lângă cinstită garanție de 3 ani;

se află la [1958] 18—20

IULIU ERÖS,

orologier, optic și proprietar de cel mai mare deposit de oroloage, giuvaere, mărfuri de aur și argint.

Edificiul „Transilvaniei“. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.

La „Tipografia“, societ. pe acț.
în Sibiu, se află de vânzare;**CURA DE APĂ**de Preotul Sebast. Kneipp.
Prețul 1 fl. 50 cr.

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea** numită **veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare populară a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tirgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română populară. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu
impărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe
despre

LEGEA VETERINARĂ

și
BOALELE CONTAGIOASE

stând cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De
Tormay Béla.

(134 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Concurs.

Din fondul „Reuniunii Andreiane pentru meserii din S.-Sebeș“, sînt a se distribui pe anul curent cinci ajutoare cîte de 10 fl., învățăcelor de meserii, născuți în Sas-Sebeș și giur; pentru conferirea cărora prin aceasta se publică concurs cu termen până la **18/30 Decembrie a. c.**

Concurenții au a-și așterne cererile instruite cu: *carte de botez, atestat școlar, atestat de pauperitate și contractul încheiat cu măestrul*, până la termenul preșt subscrisului comitet.

Cererile celor ce sînt împărțușiți cu stipendii sau ajutoare și din alte fundațiuni, nu se vor lua în considerare.

Sas-Sebeș, 1/13 Decembrie 1896.

Comitetul „Reuniunii Andreiane“.

Sergiu Medean m. p.,

[2973] 1—1

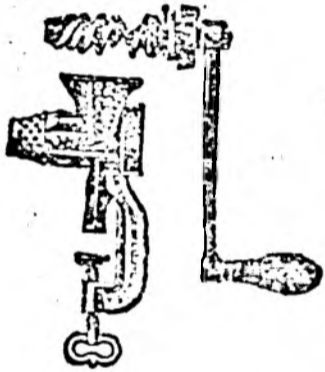
președinte.

CAROL F. JICKELI, SIBIU,

[2927] 2— recomandă:

mașina de măcinat carnea

galvanisată argintiu.

Constă numai din două părți, părțile de întregire nu sînt trebuincioase.

Părțile tăietoare se ascut de sine la întrebuințare.

Vinele se prelucră tot așa de mărunt ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea mașinii urmează cu totul de sine, prin aruncarea unei bucăți de pîne în lăuntru.

Se capătă în patru mărimi:

Nr.	2	4	6	8
macină pro minută	1/2	1	2	3
Proșul fl.	340	460	660	790

Fabrică de casse.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. publicului, că am mărit atelierul meu și am arangiat o fabrică de casse.

Spre încredințare, că furnizez numai marfă bună și frumoasă, servească împregiurarea, că vînd casse fabricate exclusiv numai de mine, și stă în voea fiecărui a se convinge cu privilegiul comandelor în atelier despre bunătat-a materialului și conștientiositatea executării.

Încredințînd p. t. publicul pe deplin, că atât la cassele noue cât și la reparaturi și deschideri voi face cele mai ieftine prețuri și voi executa în cel mai conștientios mod toate comenzile, semnez în speranța unei clientele binevoitoare

[950] 37—

cu distinsă stimă

Gustav Moess,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Comunelor bisericesti și politice li-se acoardă și plătirea în rate.

„LUGOSANA“

institut de credit și de economii, ca societate pe acțiuni în Lugos.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

- a) Depuneri cu anuț de 30 zile cu 5%;
- b) „ „ „ 60 „ „ 5 1/2%;
- c) „ „ „ făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Darea de venit după interese o solvește institutul separat. După starea cassei depuneri până la 500 fl. v. a. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere.

Depuneri se pot face și ridica și prin postă.

[1947] 46—

Direcțiunea.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

A eșt de sub tipar și se allă de vîndare la „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

MEMORIALUL

arhiepiscopului și metropolitului

Andreiu baron de Șaguna

SAU

luptele naționale-politice ale Românilor

1846—1873

de

NICOLAE POPEA,

archiwandrit-vicar arhiepiscopesc.

Tomul I.

Prețul 1 fl. 30 cr.